

آثار معنوی نکاح در دوری از گناه

زهرا عبدالحی

^۱ - طلبه سطح ۲ حوزه علمیه حضرت رقیه سلام الله علیها دلگان

چکیده

ازدواج هم امری اساسی و مهم است و هم باید انسان درباره آن بیندیشد اما ازدواج همه زندگی نیست تا تمام فکر خود را به آن مشغول کند افراط در هر امری به همان اندازه مضر است که انسان نسبت به آن امر بی‌مبالا باشد یکی از آثار ازدواج برای زن و مرد ایجاد زمینه تقوا و دوری از گناهان است با اشباع غریزه جنسی در زن و شوهر زمینه گناهان شهوت انگیز از میان می‌رود گناهان جنسی روح خداوندی را اندوهگین می‌کند رگناهی که انجام می‌دهیم باعث اندوهگین شدن روح خداوندی می‌شود و آشتی روح مقدس را در زندگی ما خاموش می‌کند هرچه این آتش را بیشتر فرو بنشانیم همان قدر از نیکی و درستکاری فاصله خواهیم گرفت.

از این رو در این تحقیق آثار ازدواج در دوری از گناه را بررسی می‌کنیم.

کلمات کلیدی : نکاح-گناه-تقوا-عقاب-غریزه-عفت

مقدمه

ازدواج در اسلام عملی مستحب و در برخی موارد واجب شمرده می‌شود طبق قوانین اسلامی ازدواج تنها با پیشنهاد مرد و تایید توسط زن یا برعکس صحیح است اهل سنت حضور دو شاهد را هم لازم می‌دانند ولی شیعیان حضور شاهد را لازم نمی‌دانند البته می‌توان به شخص دیگری که لازم هم نیست که نماینده دینی باشد وکالت داد تا آنها را به عقد یکدیگر درآورد.

چند زنی تا حداکثر ۴ همسر برای مردان جایز است ولی چند شوهری جایز نیست.

در صورت طلاق یا مرگ شوهر زن برای ازدواج مجدد باید مدتی را صبر کند که به عده معروف است و در این دوران همچنان برخی آثار روابط زوجیت بین او و همسر و همسر سابقش برقرار است در هنگام ازدواج مرد باید مالی را به تملک زن درآورد که به مهریه معروف است مقدار مهریه بستگی به توافق زن و مرد دارد.

شیعیان نوع دیگری از ازدواج معروف به (ازدواج موقت-متعہ-نکاح-منقطع یا صیغه) هم دارند که در آن ازدواج برای مدت معین و محدودی بین دو طرف بسته می‌شود روز ازدواج علی بن ابیطالب علیه السلام و حضرت فاطمه سلام الله با یکدیگر که در روز یک ذی‌الحجه است را روز ازدواج نام نهادند.

این مقاله را به صورت کتابخانه‌ای با مراجعه به کتابخانه عمومی شهرستان دلگان و کتابخانه روستای گزگر کتابخانه مجازی گردآوری کرده با توجه به بررسی‌های انجام شده تاکنون تحقیقی در این عنوان در حوزه حضرت رقیه سلام الله علیها صورت نگرفته است بر این اساس برایم ضرورت ایجاد شد که به پژوهش پیرامون این موضوع بپردازم.

مهمترین هدفی که در این مقاله وجود دارد شناساندن آثار معنوی ازدواج است.

بنابراین در این مقاله سعی کردم با استناد به آیات و روایات معصومین علیه السلام آثار و پیامدهای معنوی ازدواج را بیان کنم.

مفهوم شناسی

- ۱ نکاح در لغت به معنای ضم و پیوستن و نزدیکی کردن به کار رفته
- نکاح در اصطلاح: نکاح عقدی است که به موجب آن زن و مردی به منظور تشکیل خانواده و شرکت در زندگی با هم متحد می‌شوند.
- ۲ گناه در لغت به معنای خطا و جرم است و در اصطلاح به معنای گناه کردن و نافرمانی آمده است.
- ۴ تقوا: از ریشه و قی به معنای دفع چیزی از چیزی به غیر آن است.
- تقوا در اصطلاح: به معنای اطاعت اوامر و پرهیز از نواحی الهی و حفظ نفس از بیم خشم خدای متعال است.
- ۵ عقاب در لغت به معنای شکنجه کردن
- ۶ عقاب در اصطلاح به معنای عذاب و کیفر الهی گفته می‌شود که در نتیجه گناه اعتقادی یا عملی شخص به او می‌رسد.
- ۷ عفت در لغت به معنای خودداری است خودداری از حرام
- ۸ عفت در اصطلاح به معنای خویشتن داری از شهوت جنسی و خود نگهداری از مال حرام است.

۱ محمد معین، فرهنگ معین ج ۴ ص ۴۷۹۹

۲ سید مهدی جلالی، حقوق خانواده ج ۱ ص ۲۱

۳ دکتر محمد معین، فرهنگ معین، ج ۵ ص ۳۳۹۵

۴ ابن فارس معجم مقاییس اللغة

۵ خواجه نصیر اوصاف الاشرف ۳۹-۴۰

۶ لغت نامه دهخدا

۷ مفردات راغب، نیز الصحاح جوهری، ذیل عقب

۸ الصحاح ج ۴ ص ۱۴۰۶

۹ جامع السادات ج ۲ ص ۱۲

اهمیت ازدواج در اسلام

ازدواج در اسلام خیلی مهم است و درجه اهمیت آن هم به گونه‌ای است که وقتی انسان ازدواج می‌کند حتی اعمال عبادی او متفاوت می‌شود در روایتی امام صادق علیه السلام فرمودند: فضیلت دو رکعت نماز انسانی که همسر اختیار کرده از ۷۰ رکعت نماز کسی که هنوز همسر اختیار نکرده بیشتر است. چرا؟ چون انسان وقتی ازدواج می‌کند در پرتو ازدواج و تامین نیاز غریزه جنسی خود به آرامش صفا آمادگی و توفیقات بیشتر برای ارتباط گرفتن با خدا نائل می‌شود انسانی که ازدواج می‌کند ایثارگر و از خود گذشته می‌شود و به تعبیر برخی عرفا مفهوم وحدت را جور دیگری درک می‌کند به عبارتی یگانگی همراهی عشق و محبت و دوست داشتن برای کسی که ازدواج کرده متفاوت با آن کسی که ازدواج نکرده است.

خود ازدواج برای افرادی که اساس نیاز می‌کنند در بعضی موارد امر واجب است در روایت هم آمده اگر کسی شهوت و غریزه دارد و اساس نیاز می‌کند برای او واجب است ازدواج کند در اسلام برای اینکه ازدواج کامل شکل بگیرد دستورات فراوانی آمده است مثلاً گفته شده خوب است عده‌ای کمک بکنند تا ازدواج بین دیگران شکل بگیرد بر این اساس وساطت در تامین نیازهای جنسی دیگران و در نتیجه سالم سازی روابط اجتماعی از جمله خدماتی است که انسان می‌تواند به جامعه ارائه دهد.

در فقه اسلام دستورات فراوانی در باب خطبه که به معنای خواستگاری تقاضای ازدواج و شرایط کسی که انسان می‌خواهد با او ازدواج کند آمده است.

پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله نیز فرمودند: اگر به ازدواج دیگران کمک نکنید در زمین فتنه و فساد عظیم و بزرگ شکل خواهد گرفت چرا که نیاز انسان‌ها می‌تواند منشأ بسیاری از مسائل و مشکلات جامعه باشد.

۱

^۱ علی اکبری، حسین، حریم و حرمت مهرورزی همسران ص ۱۹

۱۱-نباید های ازدواج:

۱۱-۱ ازدواج نباید بدون توجه به قوانین و دستورهای الهی باشد

به همان اندازه که انسان در نظام هستی متمایز از سایر حیوان‌ها از برتری و شرافت برخوردار است مسئله برآوردن غریزه او نیز باید شرافت و ارزش و توجه همراه باشد بنابراین مکتب حیات بخش اسلام برای اینکه انسان بتواند غریزه جنسی را در چهارچوب وفاداری ارضا کند دستور ازدواج را داده است و بر مشروعیت آن تاکید دارد دستورها و آداب خاصی که اسلام برای زن و شوهر در نظر گرفته است همه برای حفظ شرافت و جایگاه انسان در مرتبه‌های معنوی است پس توجه به قوانین اسلام موجب سعادت و پیشرفت خواهد بود و در هیچ مکتبی تاکنون قانونی بهتر و متعالی‌تر از اسلام ارائه نشده است.

۱۱-۲ ازدواج نباید بدون معیار و ملاک باشد:

مکتب انسان‌ها: اسلام همچنین روانشناسان بر انتخاب همسر تاکید فراوان دارند همه این تاکیدها برای به کارگیری ملاک‌ها و معیارهای درست انتخاب است آنچه در اسلام به نام قانون کفویت مطرح است تعبیر بسیار جامع و پرمحتوایی است کفویت همسر یعنی اینکه تناسب بین زن و شوهر از جنبه های جسمی، جنسی، عقلی، علمی، اخلاقی، اجتماعی، دینی و خانوادگی وجود داشته باشد و به هم شبیه باشند.

۱۱-۳ ازدواج نباید تحت تاثیر عوامل اجتماعی صورت گیرد.

در ازدواج باید انگیزه‌های اجتماعی را بسیار کنترل کرد و آنها را دقیق تحلیل و به آنها توجه کرد مخصوصاً انگیزه‌هایی که در گروه همسالان باعث انجام فعالیتی می‌شود این انگیزه‌ها اغلب آنی و زودگذر است و بسیاری از اوقات هم فریبنده و کاذب دوست‌یابی‌ها و محبت‌ها و عشق‌های خیابانی و کوچه بازاری که رفتارهای منفی اجتماعی است و مقبولیت عام اجتماعی نیز ندارند باید در ازدواج کاملاً کنترل شود زیرا اگر ازدواج با این انگیزه‌ها و عوامل ایجاد شود با تجربه‌های بسیار زیاد ثابت شده است که عاقبت خوبی نخواهد داشت.

۱۱-۴ ازدواج نباید مخالف امور و مقتضیات طبیعی باشد:

در نظام هستی که منابطه و حساب دقیق دارد مسئله ازدواج لازمه تکمیل و تکامل و ثمر دهی موجودات است برای این امر مهم مصداق‌های طبیعی نیز در نظر گرفته شده است مثلاً گردافشانی گیاهان در زمان معینی به نتیجه می‌رسد ازدواج هم اگر در زمان نامناسب زودتر یا دیرتر انجام شود نتیجه خوبی نخواهد داشت پس لازم است تا جایی که ممکن است از تاخیر در ازدواج پرهیز کرد.

^۱ مسلم داودی نژاد سین جین های خواستگاری ص ۵۷-۵۸

نتیجه گیری:

ازدواج عبارت است از توافق زن و مرد برای ایجاد زندگی مشترک ازدواج به زندگی مرد و زن جهت می‌بخشد و مرد و زن نگران و مضطرب را آرام می‌سازد و باعث سلامت تن و روان آنان می‌شود خودداری از ازدواج و در نتیجه عدم پاره‌ای از نیازهای آدمی ممکن است زمینه اختلالات عاطفی و بیماری‌های جسمانی و روانی را آسان کند و خروج از اعتدال را ممکن می‌کند.

ازدواج لازمه زندگی انسان‌هاست و ترک آن عملی غیر متعارف و سنت شکنی به شمار می‌آید اگر ازدواج با اندیشه سالم و شناخت کامل و به دور از اجبار دیگران صورت بگیرد آثار سودمندی برای فرد و اجتماع به همراه دارد لذا اگر امروز با کاهش میل به ازدواج در میان جوانان مواجه هستیم باید هوشیار باشیم که رفع نیاز جنسی با گناه و فحشا جای این پیوند مقدس آسمانی را نگیرد.

منابع:

- ۱- قرآن کریم
- ۲- ابوالفتوح رازی، حسین بن علی، روضه الجنان، مشهد، آستان قدس رضوی بنیاد پژوهش های اسلامی ۱۳، شماره کتاب شناسی ملی ۶۵-۲۰۲۲
- ۳- طبرسی: فضل بن حسن، مجمع البیان، تهران فراهانی ۱۳ شماره کتاب شناسی ملی ۱۵۸۷۹۰۷
- ۴- صفائی حسین و امامی، اسدالله، مختصر حقوق خانواده، تهران، نشر میزان چاپ هشتم، بهار ۸۴ شابک ۱۲۷۷۸۹۶۹۶۴
- ۵- شهید الثانی، تحریر الروضه فی شرح المعه، تهران: سمت هفتم ۱۳۸۲، شابک ۱۰۶۹۵۴۵۹۹۶۴
- ۶- المحقق الحلی، المختصر النافع قم مؤسسه البعثه الثانی ۱۳۱۶ شابک ۹۶۴۰۰۰۱۴۰۳۰۹
- ۷- المحقق الحلی، ابوالقاسم نجم الدین جعفر بن الحسن الهذلی شرائع اسلام فی مسائل الحلال والحرام.
- ۸- خمینی روح الله، تحریر الوسیله، جلد دوم، نکاح- طلاق
- ۹- احمدی هاشم وضعیت احوال شخصیه مهاجرین افغانی با تاکید بر ازدواج و طلاق مطالعات حقوقی، بهار ۱۳۸۵ شماره یکم ص ۸۷-۷۳
- ۱۰- طباطبائی، سید محمد حسین، تفسیر المیزان، ج ۱۵، ص ۱۱۳، قم، بنیاد علمی و فرهنگی علامه طباطبائی، تهران: رجاء ۱۳۷ شابک ۹۶۴۶۲۸۶۲۵۹
- ۱۱- مکارم شیرازی، ناصر، ۱۳۰۵، تفسیر نمونه ج ۱۵، ص ۳۹۲ طهران، دارالکتب الاسلامیه ۱۳۵۳ شماره کتاب شناسی ملی ۵۴۲۴۵
- ۱۲- قرشی بنایی، علی اکبر، ۱۳۰۷، قاموس قرآن ج ۲ ص ۱۴۹ تهران دارالکتب الاسلامیه، شابک ۹۶۴-۴۴۰-۰۷۰-۴
- ۱۳- مشهد- انتشارات قدس رضوی ۱۳۹۱- ازدواج خوب، سه قفل سه کلید، زناشویی، گرد آورنده معاونت تبلیغات ارتباطات اسلامی

۱۴- علی محمودی ارسنجانی، قم انتشارات امام علی بن ابی طالب (ع) ۱۳۹۰ چاپ اول، حجاب اسلامی
ص ۲۰۷

۱۵- حسن علی اکبری ۱۳۴۱ حریم و حرمت مهرورزی همسران تهران نشر مشعر ۱۳۹۸
شابک ۹۷۸۹۶۴۵۴۰۸۹۹۰

۱۶- مسلم داودی نژاد سین جین های خواستگاری مشهد، والعصر ۱۴۰۰، شابک ۹۷۸۹۶۴۵۷۹۷۰۱۸